

Fondåret 1984

Fondmotståndarna vann fonddebatten. Men socialdemokraterna vann valet. Det är den obehagliga sanning som är styrande för vad som nu händer och kommer att hända i fondfrågan den närmaste tiden.

Fondmotståndet är starkt hos det svenska folket. En klar majoritet är emot fonder. Men i riksdagen kan socialdemokraterna räkna med kommunisternas stöd för förslagen som för Sverige allt djupare in i fondsocialismen.

Riksdagen har redan beslutat om en provisorisk utdelningsskatt. Den skall ersättas av en Edinsk eller annan variant av vad socialdemokraterna kallar vinstdelningsavgift och SAF-Tidningen kallar socialiseringsskatt.

Genialt nog har socialdemokraterna kommit på att pengarna skall skickas till AP-fonden i första vändan. Dels kan de försöka lura i folk att ATP-pensionerna på det viset blir mindre osäkra, dels behöver de inte lägga fram något förslag om hur den fond skall se ut som skall köpa aktier för pengarna. Fondfrågan är nämligen en svår fråga för socialdemokraterna, svår ideologiskt och svår politiskt. Den är *ideologiskt* svår eftersom de är oense om de skall ha medborgarfonder eller löntagarfonder (eller om man, som Stockholms-Tidningen övertygat och övertygande har argumenterat för, inte skall ha några fonder alls). Det är en *politiskt* svår fråga eftersom Olof Palme vet att de icke-socialistiska partierna kommer att ställa till ett väldigt liv om regeringen skulle föreslå något som inte bara är utan också kallas för löntagarfonder.

Inom de närmaste veckorna måste socialdemokraterna och LO komma över-

ens om utformningen av den fondstyrelse som skall köpa aktier för den socialiseringskatt/vinstdelningsavgift som riksdagen i höst måste besluta om. Sannolikt blir det en stark knytning till det befintliga ATP-systemet. Kanske SAF kommer att inbjudas att sitta i styrelsen på samma sätt som SAF har representerat i den Fjärde AP-fonden.

Det gäller för socialdemokraterna att ta det stegvis och försiktigt för att inte utmana väljarkåren. Längre fram kan de alltid justera procentsatser och placeringsregler och styrelseplatsernas fördelning. Det gäller att växa in i socialismen, inte att införa den.

Ett antal direktörer har varit på Harpsund. Enligt inbjudan representerade de bara sig själva. De poserade glatt och villigt. De åt middag. Av referaten att döma lät de inte Sveriges förestående socialisering genom löntagarfonder förstöra den trevliga stämningen. Så gör man inte om man är väluppfostrad. Man kommer om man blir inbjuden. Man stör inte den trevliga stämningen genom att tala om otrevliga saker. Man är för samförstånd i nationens intresse. Man vet att nästa gång man träffar Palme är det kanske i spetsen för en uppvaktnings som vill utverka förmåner för den egna branschen eller det egna företaget.

– Socialdemokraterna kan inte införa kollektiva löntagarfonder mot näringslivets vilja, sade en förmodligen godhjärtad näringslivsdirektör när han blev chef för Industriförbundet. Visst kan de det! Det är de i själva verket i full färd med att göra. Hur skulle näringslivet kunna förhindra det? Besluten fattas i Sveriges Riksdag. Den som har majoritet där kan fatta beslut som inte stöds av näringsli-

vet. Det borde man ha insett inom näringslivet för flera årtionden sedan. Skall löntagarfonderna kvävas i sin linda, och inte bli det allvarliga hot som fondmotståndarna med rätta utmålat dem som, måste socialdemokraterna förlora valet 1985. Det kan näringslivet hjälpa till att

åstadkomma genom att stödja de opinionsbildande krafter som arbetar för ett pluralistiskt samhälle med marknadsekonomi. I Sverige är det nämligen väljarmajoritetens vilja, inte näringslivets vilja, som bestämmer hur utvecklingen blir.